

Eerzame, zeer wyse, voirsienige Heeren ende bysondere goede vrunden, hyer mede zyt God almachtich beuolen, die uwer E. gelieue te sparen in goede zalige gesontheyt. Geschreuen wt Dordrecht, desen Viden July XVC LXXII. Onderstont.

V. E. goetwillende Burgemeesteren, Schepenen ende Raidt der Stede van Dordrecht. Onderteyckent S. Michaëlis. De superscriptie was:

Eerzame, zeer wyse, voirsienige, discrete Heeren, Burgemeesteren ende Regeerders der Stede van der Goude."

Hierop volgen twee Brieven *van Credentie*, aan de Regering van der Goude, van *Willem I.* van 5 Jul. en 6 Jul. 1572. waarbij hij verzoekt geloof te slaan aan *Willem Dirckxsf*, *eertyts Burgemeester van Yselfteyn*, die van hem kwam, met mondelingen iast, en den Hooggel. Heer Mr. *Pieter de Rycke* ende *Adriaen Manmaicker*. Waar achter gevoegd is de aanmerklijke *Instructie*, die den Grondslag schijnt uitgemaakt te hebben van *de Raadplegingen* der *Eerste* onmiddelijke *Staatsvergadering* te Dordrecht, den 19 Jul. 1572. Zij luidt dus:

„*Instructie des Doorluchtighen Heeren Wilhelms, Princen van Oraingien, Grauen van Nassau etc. voir den Gecommitteerden, aen die Steden van Hollant.*

„Eerstelick zullen zy die voirschreuen Steden vercondigen onse genadige groetenisse, ende verclairen onsen goeden wille ende affectie, die wy gehad hebben totter verlossinge der Nederlanden van der Hispanischer Tyrannye, om die te brengen tot haere oude priuilegien ende vryheden.

Ten anderen, dat, nyet tegenstaende, dat wy eenmael al ons vermogen aengewent hebben, om zulcx t' effectueren, mair zulcke correspondentie nyet gevonden als wy wel hadden verhoopt, nochtans verstaen hebbende die ondraechlicke tyrannye der Spaingarden ende oick den goeden wille van de Nederlantfiche Steden, die eensdeels mitter daet van nu bewesen hebben, dat zy totter vryheyt des

Va-

Vaderlants een hartelick verlangen hebben, zoo hebben wy met goeder vrienden hulpe anderwerff een statelick Chrychsvolck opgebracht, als namelick zeuen duyfent paerden ofte meer, ende vyftyen duyfent voetvolcx, totter verlosfinge des Vaderlants, welck Chrychsvolk nu schoon in 't velt is.

Soo hebben wy mitten Ouersten, Ritmeesteren ende Capiteynen alzoo gehandelt ende gecapituleert, dewyle in onsen vermogen nyet en is, op ditmael denzeluen opter monfterplaetze gantsch ende gair te betaelen. Dat zy op die hantfchrift ende verzeckeringe etlicker Steden te vreedē zyn willen, te dienen drye maenden, ofte zoolange als wy derzeluene werden van noode hebben. Van alle welcke verseeckeringen ende hantfchrift een concept, den Gedeputeerden hyer met gegeuen hebben, 't welk die Steeden zullen veraifieren ende corrigeren mogen nair huerlyuder verstant ende goetduncken.

Ende hoewel dat wy doir Goods genaden in Vlisfinge, Bergen in Henegouwen ende andere Steden wel goede middelen hebben, om den voirs. Chrychsvolcke te betalen ende te verzeekeren. Doch dewyle dat het periculeus ende schier onmogelick is, zulcx als noch ter tyt van dair tot onser monfterplaetze te transporterē, op dat wy met onsen Chrychsvolcke nyet opgehouden werden, mair mitten eersten den viant met gewilligen ende wackeren chrychsluyden onder oogen treden, hebben wy onsen Gedeputeerden totten voirn. Steden affgeveerdiget, om zulcx als vooren is denzeluen te verclairē. Ende dair neuen mitten zeluen te handelen, dat zy die zclue Steden in Hollant, die hen gedeclareert hebben liefhebbers te wesen van der Vryheyt des Vaderlants, te zamen elck nair heur vermogen voetsfaens ende promptelick willen opbrengen, totter betalinge van de *eerste maent* een hondert duyfent croonen ofte dair ontrent.

Ten anderen, dat zy oick te zamen willen maiken een obligatie, dair inne, dat zy eendrachtelick hen verbinden, onsen Oversten, Ritmeesteren ende Capiteynen te geuen ende betaelen 't flor
van

van twee maenden, ofte dat zy hen verschryuen ende obligeren voir de zomme van vyffhondert duyfent Caroliguldens, tot welcke zomme 't voirf. slot van twee maenden is bedragende.

Dan zullen onse Gedeputeerden den voirf. Steden in Hollant te kennen geuen, dat zulcx ons begeeren nyet en is, om dezelve te bezwairen, mair om de weluairt derzcluer ende des gantschen Lants te vorderen.

Dairomme, ten eynde zy in geenen laste ende verfwaringe en blyuen, ende onsen goeden willen mercken mogen, zoo willen wy hen een tegens-obligatie van onser hant geuen ende in hairen handen verbinden alle dat goet ende coopmanschap die in Vlisfinge is.

Dair neuen oick hondert vyftich duyfent croonen, die onsen gelieffden broeder Lodowick, Graue van Nasfau etc. in Bergen in Henegouwen heeft, ende dair toe noch alles, wat wy van den Steden, die hen quaetwillich ende wederfpannich bewyfen zullen, doir brantschattingen ende andersfins, ontfangen zullen, 't welcke alles zal tot afflach coomen van der voirfchr. zomme, die zy promptelick furnieren ende leueren zullen, ende voirts dair vooren zy hen verschryuen ende verbindet zullen.

Deze obligatie begeeren wy voornamelick tot desen fyne, dat wy de Ouerften, Ritmeesters ende Capiteynen te vreden stellen ende gewillich houden mogen, welcke ons altyt voirhouden, dat wy hen voir vyer jaren in een Lant gevueert hebben, dair zy noch assistentie noch betaeling gecegen hebben. Ende opdat zy zulcken obligatie zyende, verzeekert zyn mogen, dat wy veel goede Steden met ons hebben, ende dat alzoos ons credyt ende reputatie by den chrychsvolcke onderhouden ende gemeert worde, tot weluairt ende voirfpoet der gantscher zaicken.

Zulcx, als voirfchr. is, gedaen hebbende, zullen die Steden mit onsen Gedeputeerden de middelen ende wegen bedincken, doir de welcke zulcx alles, namentlick, dat voirfchr. gelt ende die obligatie der

I. DEEL.

B b

Ste-

Steden in onsen Leger ons zeeckerlick ende in alderdiligentie toegeschickt werden mach, te water ende te lande, mit zulcken geleyt, als dair toe van noode zyn zall.

Zulcx doende, zullen zy nyet alleen ons dienen, mair oick hen zeluen, hairen huysfvrouwen, kinderen ende nakomers, jae den gantschen Vaderlande. Zoo en twyffelen wy oick nyet, dat Godt alfulcken vrywilligen dienst zegenen zall. Dair wy ter contrarie, in gevalle van faulte des voirs. is, groote hindernisse ende achterdeel der zaicken moeten bezorgen.

Wat onse Gedeputeerde hyer inne verrichten zullen, dat zy ons dyes getrouwelick ende in aller diligentie aduerteren, ten eynde wy ons inder zaicken dair nae vougen ende richten [mogen] connen.

Tot meerder bevestinge des voirschreuen, ende dat zulcx alles onsen wille zy, hebben wy dese jegenwoordige *Instructie* mit eygener hant onderschreuen (3).

Actum tot Esen, den zeuensten July XVC. twee ende 't zeuentich. Onderteykent

GUILLE DE NASSAU."

Hierop volgt onmidlijk:

Vergaderinghe, gehouden binnen de Stede van Dordrecht, begonnen opten 19 July anno 1572. alwaer vergadert zyn geweest, Jacob, Heere van Wyngaerden, wt de Ridderchap van Hollant, Jonckheer Aernt van Duuenvoorde, als Gecommitteerden van den Graue van der Marck etc., met de Gedeputeerden der Steden van Dordrecht,

(3) In een *Bijvoegsel* achter deze *Bijlagen* zal ik eenige Stukken plaatzen, die leeren zullen, hoe Prins Willem reeds vroeger dan 1572. werkzaam geweest zij, om deze Landen te hulp te komen, uit vele Oorspronkelijke Brieven en Commissien, mij te laat ter hand gekomen; waarin de daarna beroemde Leidsehe Burge-meester *Pieter Adriaansze van der Werff*, reeds voor 't beleg van Leiden, eene voorname Rol speelt.